

ΕΚΦΡΑΣΗ

ΔΙΗΜΗΤΡΙΑ ΔΙΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΓΑΣ ΤΗΛΙΚΟΥ

Τεῦχος 202

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2023

ΕΚΦΡΑΣΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
Ι. ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓ. ΤΡΙΑΔΟΣ
ΜΕΤΟΧΙΟΥ Ι. ΜΟΝΗΣ ΜΑΧΑΙΡΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

π. Άνδρεας Άγαθοκλέους

Τ.Θ. 42036, 6530 Λάρνακα - Κύπρος

Τηλ: 99607871, Φαξ: 22991545

www.isagiastriados.com

ΤΕΥΧΟΣ 202

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023

ISSN 1019-5181

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ:

Ζαφείρης Δημητρίου & Υιός Λτδ, Λάρνακα

ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ!

Άγίου Ιουστίνου Πόποβιτς

λη ή πεπτωκυῖα φύσις προσπίπτει ἐνώπιόν Σου μέ μίαν σπαρακτικήν κραυγήν: Κύριε, ἐλέησον!

‘Ο πόνος μας μαζεύει δλον τόν ἀνθρώπινον λόγον εἰς μίαν προσευχητικήν βοήν: Κύριε, ἐλέησον!

‘Εστραμμένοι πρός Σέ, εύρισκομεν ὅλην μας τήν ὑπαρξιν νά πλημμυρίζει ἀπ’ αὐτόν τόν ἀναστεναγμόν: Κύριε, ἐλέησον!

Τά δάκρυα ρέουν καί Σοῦ καταθέτουν ὅλην μας τήν ψυχήν μέσα εἰς αὐτάς τάς δύο λέξεις: Κύριε, ἐλέησον! ♦♦

Εικόνα εξωφύλλου: Ιησοῦς Χριστός, δ Παντεπόπτης. Θεοφάνους τοῦ Κρητός.

16ος αι. Ιερά Μονή Ιβήρων, Άγιον Όρος.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΗ ΕΥΧΗ

Ἐ

είρήνη βγαίνει μέσα ἀπό τά σπλάγχνα τοῦ Θεοῦ καί προσφέρεται σέ μᾶς.

Ξεπερνᾶ πάντα νοῦν καί φρουρεῖ τίς καρδιές μας.

Εἶναι, δπως λέει ὁ ἄγιος Νικόλαος Καβάσιλας, “πασῶν τῶν ἀρετῶν ὁμοῦ καί φιλοσοφίας ἀπάσης καρπός”.

“Οταν ἀποκτοῦμε τήν είρήνη, ἀποκτοῦμε ὅλα τά ἀγαθά καί δέν ἔχουμε καμιά ἀνάγκη.

Γί' αὐτό ἡ είρήνη ἀποτελεῖ τό μοναδικό καί τό πλέον ἀναγκαῖο στοιχεῖο τῆς θείας Λειτουργίας.

Τήν ἀρχαιότατη ἐποχή, ὅταν ἔμπαινε στήν ἐκκλησία ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ προϊστάμενος τῆς συνάξεως, χαιρετοῦσε τόν λαό λέγοντας “είρήνη πᾶσι”.

Θά μέ ρωτήσετε, σέ ποιούς τό ἔλεγε; Στούς τοίχους; “Οχι, διότι τήν ἐποχή ἐκείνη πρῶτα συγκεντρωνόταν ὁ λαός, ἐπειδή ἥξερε ὅτι περιμένει τόν Θεό, καί μετά ἐρχόταν ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἱερέας, ὁ ὅποῖς εἶναι τύπος τοῦ Χριστοῦ.

Μόλις ἔμπαινε, ἔδινε τήν εὐλογία, “είρήνη πᾶσι”.

Καί στήν Λειτουργία συχνά ἐπαναλάμβανε, “είρήνη πᾶσι”.

“Οταν ἔφευγε, ἔλεγε πάλι: “Ἐν είρήνῃ ἀπέρχεσθε”. Δηλαδή πήρατε τήν είρήνη, τήν ἔχετε, φύγετε μέ αὐτήν. ◆◆

ΕΚΚΟΣΜΙΚΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μητροπολίτη Σασίμων Γενναδίου

Ηέκκοσμικευση ἀγκαλιάζει ἥδη τήν Ἐκκλησία, καί ὅταν παύει ἡ Ἐκκλησία νά εἶναι τό «ἄλας τῆς γῆς», γίνεται γήινη. Τότε καταπατεῖται ἀπό τούς ἀνθρώπους, ἀπορροφᾶται ἀπό τόν κόσμο, ἐγκλωβίζεται στή λογική ὅχι τί θέλει ὁ Θεός, ἀλλά τί θέλει ὁ κόσμος. Καθαρά ἐγκλωβισμός στή φθορά καί στόν θάνατο. Ἔτσι ἡ ἔκκοσμικευση εἶναι μία κατάσταση ἀνυπαρξίας καί θανάτου, ἡ ὁποία θέλει και ἐπιδιώκει τήν Ἐκκλησία νά ἀσπάζεται καί νά ἀκολουθεῖ ὅτι εὔκολο, μέτριο, ἀπλό καί πρόχειρο ἀγαποῦν, θέλουν οἱ ἀνθρωποι καί ὅχι τί θέλει ὁ Θεός. Κληρικοί καί λαϊκοί, ἄγευστοι πολλές φορές τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας, μετατρέπουμε τήν Ἐκκλησία σέ ἀνθρώπινο ὄργανισμό, σέ ταμεῖο κοινωνικῆς πρόνοιας, πού δίνει συνεχῶς συνεντεύξεις, κάνοντας δηλώσεις ἐπί παντός ἐπιστητοῦ, χαμογελώντας πρός πάντας, ὥστε ὅλοι νά μᾶς συγχαίρουν καί νά μᾶς ἐπευφημοῦν. Πνεῦμα τελείως ἀντιεναγγελικό.

Ἡ ἔκκοσμικευση εἶναι, ἐπίσης, ἡ ἀπώλεια τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας, ὅπότε ὁ ἀνθρωπος παραμένει στό ἐνταῦθα καί δέν προχωρεῖ στό ἐκεῖ, στήν ἀλλαγή ζωῆς. Χάνεται τό ἡσυχαστικό πνεῦμα τοῦ ἀσκητικοῦ μόχθου, τοῦ πένθους, τῶν δακρύων καί τοῦ ἀγώνα γιά τήν κάθαρση.

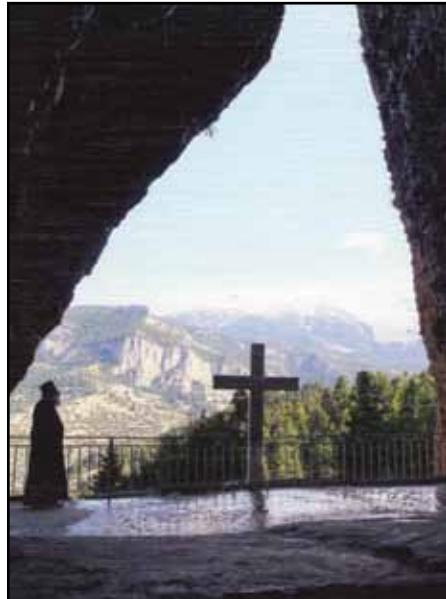
Στήν ἔκκοσμικευση ὁ ἀνθρωπος δέν φλέγεται ἀπό τόν πόθο

όρασεως, δηλαδή νά δεῖ τόν Θεό. Δέν ζητάει κάτι ύψηλότερο καί βαθύτερο, εὐχαριστεῖται στό κατώτερο, στό λιγότερο.

Γιά νά μπορέσει, δμως, ή Ἐκκλησία νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή της στόν σύγχρονο κόσμο, ἀπαιτεῖται ριζική ἀλλαγή νοοτροπίας στή διοίκηση, πολλές φορές ἀκόμη καί στίς δομές, στούς θεσμούς καί στά πρόσωπα πού τήν στελεχώνουν.

Οἱ ἐκκοσμικευμένοι Χριστιανοί σήμερα εἶναι οἱ Χριστιανοί τοῦ Φιόντορ Ντοστογιέφσκι στό ἔργο του Ἀδελφοί Καραμαζώφ, οἱ ὅποιοι, ἐάν ξαναρχόταν ὁ Χριστός, θά τόν σταύρωναν πάλι. Εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι, μιολονότι εἶναι ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστός εἶπε δί' αὐτούς «οὐκ οἴδα ὑμᾶς». ♦♦

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΕΙΝΩΣΗ

Πέλης Γαλίτη – Κυρβασίλη

Ξ απείνωση σημαίνει ἐπίγνωση τοῦ ποιός εἶμαι. Ἀποδέχομαι τόν ἔαυτό μου μέ τά λάθη του καί τά πάθη του. Ἀναγνωρίζω τό μέγεθος τῆς ‘ἀρρώστιας’ μου χωρίς νά αὐτομαστιγώνομαι, δέν ύποτιμῶ τόν ἔαυτό μου, δέν γίνομαι θύμα ἀλλά ἀναλαμβάνω τήν εὐθύνη μου καί ἀναζητῶ τήν ἱασή μου. ♦♦

ΑΚΟΥ ΤΟΝ ΠΛΗΣΙΟΝ ΣΟΥ - ΔΕΣ ΤΟ ΘΕΟ ΣΟΥ

π. Ἀνδρέα Ἀγαθοκλέους

ἐν εἶναι ἄγνωστη ἡ ἀνάγκη στούς σημερινούς, καὶ ὅχι μόνο, ἀνθρώπους γιά νά μιλήσουν καί νά τούς ἀκούσουν. Τά βαθύτερα βιώματα, εὐχάριστα ἡ δυσάρεστα, μοιραζόμενα αὐξάνονται τά πρῶτα κι ἐλαττώνονται τά δεύτερα. "Οταν, δμως, αὐτός πού ἀκούει, «ἀκούει μέ τήν καρδιά του».

Γιά ν' ἀκούει κανείς μέ τήν καρδιά του, χρειάζεται νά ἔχει ἐνδιαφέρον γιά τόν ἄλλον, εἰλικρινῆ ἀγάπη καί ταπείνωση. Νά βρίσκεται, δηλαδή, στήν κατάσταση τῆς ὑπέρβασης τοῦ ἑαυτοῦ του, στό «ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν». Τότε δέν τόν κρίνει, δέν βιάζεται, δέν ἀδιαφορεῖ. Γ' αὐτό κι ὁ ἄλλος ξεκουράζεται, διευρύνεται, ἀναπαύεται.

Ποιός δέν διακρίνει τήν κατάκριση, τή βιασύνη, τήν ἀδιαφορία πού κυριαρχεῖ, φανερά ἡ κρυφά, στόν κόσμο μας; Παρόλο αὐτό, ὑπάρχουν καί κάποιοι πού δέν τούς ὑπολογίζεις, ἄλλα, ἔχοντας τό χάρισμα τῆς ἀγάπης, μποροῦν νά ἐλκύσουν τούς «παραλειπομένους» καί ταλαιπωρημένους καί νά τούς δώσουν ἐλπίδα καί δύναμη, νά τούς μεταγγίσουν ζωή.

Ο Χριστός μίλησε γιά τό «μικρό ποίμνιον». Ἀνύψωσε τούς κατατρεγμένους καί περιφρονημένους. Προστάτεψε ἀπό τή μανία τῶν «ἡθικῶν» τή μοιχαλίδα. "Εζησε μέ τρόπο

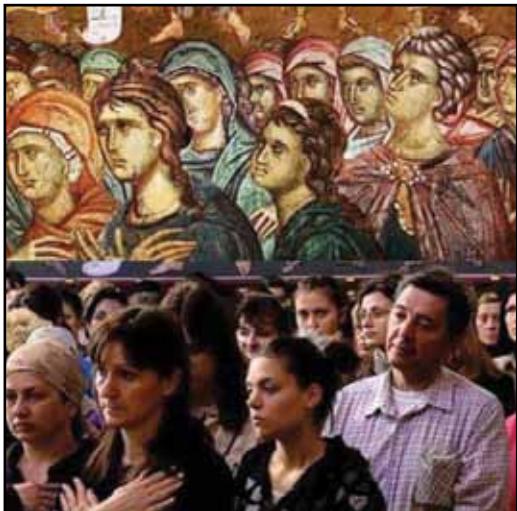
ἀντίθετο τῶν θρησκευομένων καὶ δίδαξε διαφορετικά ἀπό τά τετριμμένα καὶ τά «καθώς πρέπει».

Ἄλήθεια, ποιός μπορεῖ νά ζήσει ὅπως Ἐκεῖνος; Ποιός μπορεῖ νά ἐφαρμόσει τέλεια τη διδασκαλία του; Ποιός, ἐφαρμόζοντάς την, δέν θά συγκρουστεῖ μέ τό θρησκευτικό καὶ κοινωνικό κατεστημένο;

Τελικά, ή βίωση τοῦ Εὐαγγελίου ἀρχίζει ἀπό τήν καρδιά μας καὶ βγαίνει πρός τά ἔξω κατά τρόπο πού ταιριάζει στόν καθένα. Γ' αὐτό παρατηρεῖται μέν ποικιλία ἀλλά σέ ὅλους ὑπάρχουν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ταπείνωση. Χωρίς αὐτά τά δύο γνωρίσματα δέν ὑπάρχει γνήσια πνευματικότητα καὶ ἀληθινή ἐμπειρία Θεοῦ.

Ωστόσο, ή πραγματικότητα τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας εἶναι δεδομένη καὶ «ἡ ἀμαρτία μας ἐνώπιον μας ἐστί διά παντός». "Ομως, ὅσοι θέλουν ν' ἀπολαύσουν καὶ νά χαροῦν τήν κορυφή, ἀρχίζουν νά βαδίζουν στούς πρόποδες.

Ἡ πνευματική ζωή εἶναι στή βάση της χριστιανική ζωή. Ο Χριστός

μᾶς καλεῖ, ως μαθητές Του, ν' ἀγαπήσουμε τόν πλησίον μας. Ό «πλησίον» γιά τόν καθένα εἶναι διαφορετικός, δπως και οι ἀνάγκες του.

Ἄν ἀρχίσουμε ν' ἀκοῦμε τόν πλησίον μας, μέ ὅποιες ἀνάγκες και νά ἔχει, θ' ἀρχίσουμε νά πραγματώνουμε τήν ἐντο-

λή τῆς ἀγάπης. Συγχρόνως θά γεμίζει ἡ ὑπαρξή μας μέ χαρά και πληρότητα, καθώς θά ὑπερβαίνουμε τόν ἑαυτό μας γιά χάρη Ἐκείνου πού μᾶς ἀγάπησε, σταυρώθηκε, θυσιάστηκε γιά μᾶς.

Τά «ύψηλά και ἐπουράνια», πού θεωροῦμε ὅτι «δέν εἶναι γιά μᾶς» κι ὅτι μᾶς ὑπερβαίνουν, γίνονται καθημερινά και ἀπλά, χειροπιαστές πραγματικότητες στό πρόσωπο τοῦ δικοῦ μας «πλησίον» στόν ὅποιο ἀντανακλᾶται ὁ δικός μας Θεός. ♦♦

Ὅ α κατορθώσεις νά χαίρεσαι πάντοτε, ἂν ἡ ζωή σου εἶναι στραμμένη πρός τόν Θεό και ἂν ἡ ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν σέ βοηθᾶ νά σηκώνεις ὅλα τά βάσανα αὐτῆς τῆς ζωῆς.

Μέγας Βασίλειος

ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΕΥΛΟΓΙΑ

Άρχιμ. Βασίλειον Γοντικάκη

Πέ τήν ύπομονή καί τήν ἀγάπη δέχεται ὁ ἄνθρωπος τή θεία ἐπίσκεψη. "Όλα εἶναι εὐλογία: "Οταν μᾶς χαρίζει τήν ύγεια, μᾶς τρέφει πνευματικά. "Οταν ἐπιτρέπει δοκιμασίες, μᾶς χαρίζει τά ἀνέλπιστα. Στό τέλος, πιό μεγάλη παράκληση καί ἀστείρευτη χαρά ἔρχεται ἀπό τίς δοκιμασίες. Οὕτε χαίρεσαι μόνο στή χαρά οὕτε στυγνάζεις στή θλίψη. Ἀναπαύεσαι σέ Αὔτόν πού εἶναι Θεός ἐλέους, οἰκτιρμῶν καί φιλανθρωπίας. Καταλήγεις σέ μία αἴτηση: Γενηθήτω τό θέλημά σου. Χωρίς Αὔτόν, τίποτε δέν ἔχει νόημα. Μέ τή χάρη Του, ὅλα μετατρέπονται, πρό παντός τά ἐπώδυνα, σέ εὐλογίες.

"Ο ἄνθρωπος πλάσθηκε ἀπό τόν Θεό μέ μία ψυχή πού ξεπερνᾶ τήν ἀξία ὅλου τοῦ κόσμου, καί μέ μία δίψα πού δέν σβήνει μέ δλες τίς χαρές καί τίς ἐπιτυχίες. "Όλο τόν κόσμο νά τοῦ δώσεις, μένει ἀνικανοποίητος καί νηστικός. Στό ἐλάχιστο θεϊκό χάρισμα βρίσκει τό πᾶν πού ἀκατάπαυστα ξεπερνιέται καί πάει παραπέρα. Αύτό τό ἐλάχιστο μέ τόν ἀτελεύτητο δυναμισμό δέν κατορθώνεται μέ ίκανότητες καί προσπάθειες ἀνθρώπινες. Εἶναι δῶρο τοῦ Ἐνός πού δίδεται ἔξαίφνης στόν ἐλάχιστο καί ταπεινό πού μόνον ἀγαπᾶ, ύπομένει καί ἐλπίζει, ἀκόμα καί ὅταν ὅλα χάνωνται. ♦♦

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΔΕΝ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ

Γέροντος Τρύφωνος τοῦ Βάσον

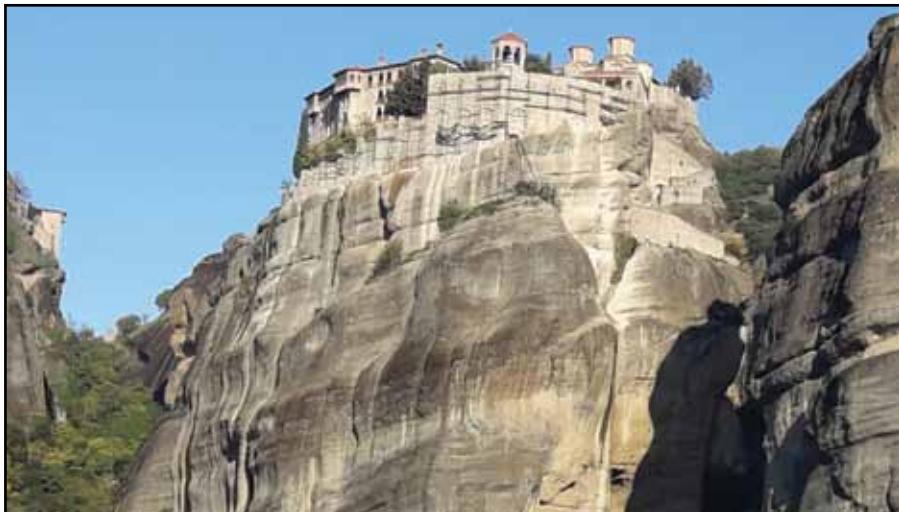
Λν ζοῦμε μέ τήν προσοχή μας ὅλη στραμμένη στά προβλήματα, τότε ἀστοχοῦμε. Ἐν ἐπικεντρωνόμαστε στά ἀρνητικά πού συμβαίνουν στή ζωή μας, ὅπως ὁ ἀγώνας μέ συγκεκριμένα ἀμαρτήματα, καί πάλι δέν ζοῦμε ἀντάξια τοῦ ἀληθινοῦ ἑαυτοῦ μας. Πολλοί θεραπευτές κρατοῦν τούς ἀσθενεῖς τους ἔξαρτημένους βάζοντάς τους τήν ταμπέλα συγκεκριμένης ψυχικῆς ἀσθένειας. Τά πολιτικά κόμματα παραμένουν στήν ἔξουσία ἐπιμένοντας στίς ἀρνητικές ίδιότητες πού ἀποδίδουν στήν ἀντιπολίτευση. Οἱ θρησκεῖες συχνά κάνουν τό ἵδιο μέ τούς ὀπαδούς τους, καί τούς κρατοῦν ἀγκιστρωμένους σέ ἔνα ἀρνητικό σχῆμα πού ἀποθαρρύνει τήν πνευματική ἀνάπτυξη καί τήν πνευματική ἴαση.

Οἱ κοινότητες πού θεμελιώνονται στόν φόβο κακοποιοῦν τούς ἀνθρώπους γιά νά τούς κρατοῦν σέ πειθαρχία, δέν τούς ἐπιτρέπουν νά ἐνηλικιωθοῦν πνευματικά ὥστε νά φθάσουν στό πλῆρες δυναμικό τους καί νά πραγματώσουν τόν ἀληθινό ἑαυτό τους. Τέτοιοι θεσμοί, θρησκευτικοί ἢ πολιτικοί, ἐμποδίζουν τόν ἀνθρωπο νά ἀνθίσει.

Ο Θεός μας, μᾶς προσκαλεῖ νά ζήσουμε ώς παιδιά Του καί νά ἀξιοποιήσουμε ὅλα τά δῶρα πού μᾶς ἔδωσε, τά ὅποια ὀδηγοῦν σέ πληρότητα ζωῆς. Ο φόβος ἔχει κατατροπωθεῖ γιά τούς

χριστιανούς, ἀκριβῶς ἐπειδή ἔχουν Αὐτόν Πατέρα. Ἡ Ὁρθοδοξία ἐνθαρρύνει τόν λαό τοῦ Θεοῦ νά ζεῖ μέ πιστότητα στίς ἐντολές Του, ὅχι ἐπειδή θά ὑπάρξουν σοβαρές συνέπειες ἀν δέν τό κάνουμε, ἀλλά λόγω τῆς μεγάλης χαρᾶς πού είσπράττουμε ὅταν εἴμαστε σέ κοινωνία μέ τόν Πατέρα μας. ♦♦

Μήν πιστεύεις ὅσα ἀκούεις. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἀκριβόν πράγμα καὶ δέν εὑρίσκεται εἰς τοῦ καθενός τόν λόγον. Καθώς ζῇ, ἔτσι καὶ ὁμιλεῖ ἔκαστος τῶν ἀνθρώπων. Γνῶθι ἐκ τοῦ τρόπου τήν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων. Νόει ἄλεγω..

Ἄγιος Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής

Η ΣΗΜΙΑΣΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Άρχιψ. Παύλου Έγγλεζακη

ύμφωνα μέ τό εύαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ, δ Θεός ἀποκαλύπτεται
δχι στίς λαμπρές διάνοιες, ἀλλά στίς καθαρές καρδιές. Τό
ἀποτέλεσμα εἶναι λίγοι, πολύ λίγοι, ἀπό τούς κατά κόσμο σο-
φούς νά ἔχουν ρανίδες ἐστω τῆς ἀληθινῆς σοφίας, τῆς γνώσης
καί τῆς ἀρετῆς, πού βασιλεύουν στήν καρδιά τῶν ἀπλῶν καί
περιφρονεμένων ἀνθρώπων τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ. Ἡ θεία
ὑπόσχεση εἶναι σαφής: «Μακάριοι οἱ καθαροί τῇ καρδίᾳ, δτι
αὐτοί τόν Θεόν ὄψονται» (Ματθ. 5:8).

Νοῦς θερμαινόμενος ἀπό καθαρή καρδία (ἢ καρδία φωτιζό-
μενη ἀπό καθαρμένο νοῦ) δέχεται δῶρο τή γνώση τοῦ Θεοῦ.
Καί ὁ λόγος ὅμως (ώς ἡ ἐνεργητική λειτουργία τοῦ νοοῦ) μπο-
ρεῖ νά ἀνεβεῖ, δταν προχωρεῖ ὁρθός, μέχρι τή σύλληψη τῆς
ἔννοιας καί τήν ἀποδοχή τῆς ἀναγκαιότητας τῆς ὑπαρξῆς τοῦ
Θεοῦ, τή γνώση δηλαδή περί Θεοῦ, ἀν δχι τοῦ Θεοῦ. “Ο,τι ἀδυ-
νατεῖ νά συλλάβει ἢ νά ἀποδεχτεῖ τό Θεό εἶναι ἐκεῖνο πού δ
Ἐντμουντ Χοῦσσερλ ὄνόμασε «ἀλλοτρίωση τοῦ λογικοῦ»: ἡ
λογικοκρατία. Αύτό τώρα μπορεῖ νά ὀφείλεται σέ λόγους ψυ-
χολογικούς, κοινωνικούς κτλ., δχι ὅμως σέ λόγους λογικῆς.

Μέχρι τά πρόθυρα, ὥστε, τοῦ θείου Ναοῦ ἀπλώνεται ὁ
χῶρος τοῦ λόγου. Πού σημαίνει πώς καί δταν ἡ πίστη βγεῖ ἀπό
τό Ναό γιά νά μιλήσει σ' αὐτούς πού ἀγαπᾶ, ἀπό τά πρόθυρα
καί ως αὐτούς μπορεῖ νά χρησιμοποιήσει ξανά τό λόγο. ♦♦♦

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΗΓΗ ΕΛΕΝΘΕΡΙΑΣ Η ΕΝΟΧΩΝ;

Τιώργου Κυπριανοῦ

Διαμφισθήτητα οἱ δυό πυλῶνες καὶ οἱ δυό προβολεῖς τῆς ἀλήθειας τῆς Ἔκκλησίας εἶναι ἡ Γραφή, ἵδιως ἡ Καίνῃ Διαθήκη, καὶ ἡ ἀγιοπατερική μας παράδοση. Καὶ ἐκεῖνο πού ἀφουγκραζόμαστε καὶ ἀπό τὸν Χριστό μας καὶ ἀπό τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἀπό τοὺς Ἅγιους καὶ τοὺς Πατέρες εἶναι ἔνα: Ἐλευθερία καὶ Ἄγαπη. Οὐχὶ τοῦτο τὸν κόσμον ἀλλ’ ἵνα σώσει αὐτόν», ἥλθε νά ἀναπαύσει, νά ἀναγεννήσει, νά μᾶς ἀναλάβει, σταυρικά, νά μᾶς καλέσει ἀγαπητικά, νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τύψεις, ἐνοχές καὶ συμπλέγματα καὶ νά μᾶς δείξει τὴν δόδο τῆς μετανοίας ως τῇ μόνῃ ἀσφαλῆ

δόδο σωτηρίας μακρυά ἀπό τύπους, κανόνες φαρισαϊκούς νομικούς, ἥλθε νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό κάθε νομικίστικη ἀντίληψη τῆς σχέσης μας μέ Αὐτόν, νά δώσει λύτρο τόν ἔαυτό του γιά τίς ἀμαρτίες δλων, νά μᾶς ὁρίσει

ώς μόνες καί κύριες τίς δυό ἐντολές τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίου, νά μᾶς ξαλαφρώσει μέσω τῆς συγχώρεσης καί τῆς μηδενικῆς ἀπαίτησης, νά μᾶς παραδώσει τά μυστήρια καί τήν αἰσιόδοξη καί χαροποιό ἀναμονή τῶν ἐσχάτων.

Ἄπο τήν ἄλλη οἱ ἄγιοι καί οἱ πατέρες τῆς Ἔκκλησίας μᾶς ἔδειξαν τό καθημερινό βίωμα τοῦ παραδείγματος καί τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Μᾶς ἔδειξαν πῶς νά ἀγαπήσουμε καί νά βιώσουμε τόν Χριστό, πῶς νά ἀντισταθοῦμε στίς προκλήσεις τῆς ἄρνησής Του, πῶς νά ὁμολογοῦμε τήν ἀναξιότητά μας ἔστω κι ἂν ἀκόμα καταφέρουμε νά τηρήσουμε τά πάντα. Πώς ἄλλα τά μέτρα τῆς ἐρήμου κι ἄλλα τοῦ κόσμου, ἄλλη ή βιωτή τοῦ μάρτυρα καί ἄλλη τοῦ ἀσκητῆ, ἄλλα τά μέτρα τοῦ ἔγγα-

μου καί ἄλλα τοῦ ἀγάμου, ἄλλη ἡ πρακτική τῆς ὁμολογίας καὶ ἄλλη τῆς προσφορᾶς πρός τόν πλησίον. Μᾶς ἔδωσαν ὡς μεγίστη κληρονομιά τήν ἀρετή τῆς διάκρισης καὶ τῆς διακριτικῆς ἀντιμετώπισης κάθε προσώπου, κάθε περίπτωσης. Μᾶς ἔδειξαν ἐμπρακτα καὶ πολλές φορές προκλητικά τήν ὑπέρβαση καὶ κατάργηση τοῦ νόμου καὶ δλων τῶν ψευδοπροϋποθέσεων μέθεξης τοῦ Θεοῦ εἴτε μυστηριακά εἴτε προσευχητικά καὶ ἐμπειρικά. “Ἐνα μόνο κανόνα μᾶς ἔδωσαν, αὐτόν τῆς ἀνατροπῆς τῶν πάντων. Μία προϋπόθεσή μᾶς ἔδωσαν. Ἀγάπα τόν Θεό καὶ κάνε ὅ,τι θέλεις.

Πῶς γίνεται ἔνας χριστιανός νά μήν εἶναι διαρκῶς χαρούμενος; Πῶς γίνεται ἔνας χριστιανός νά μήν εἶναι ἐσωτερικά ἀναπαυμένος; Πῶς γίνεται νά ἔχουμε ἀφήσει τόν χριστιανό ἄμοιρο καὶ λειψό τῆς ἀγαπητικῆς καὶ ἀναστάσιμης ἐμπειρίας τοῦ ἀσώτου νίοῦ, νά μήν τοῦ ἔχουμε δώσει αὐτό τό τεράστιο καὶ ἀνυπέρβλητο δῶρο τῆς ἐμπειρίας τῆς ἀγκαλιᾶς τοῦ Πατέρα; Πῶς ἔχουμε καταντήσει ἔτσι τήν Ἐκκλησία μας, ἀπό Ἐκκλησία τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Ἀγάπης σέ Ἐκκλησία τῶν ἐνοχῶν καὶ τῶν κανόνων; Πῶς ἔχουμε ἀντιγράψει κατά γράμμα τόν τύπο, τόν εύσεβισμό καὶ ἐνίοτε δυστυχῶς τήν ὑποκρισία τῶν Φαρισαίων; Πῶς ἔχουμε ξεχάσει τά «οὐαί» τοῦ Χριστοῦ ἔναντι ὀλων τῶν τηρητῶν τοῦ νόμου; Πῶς ἔχουμε ξεχάσει τί ἀληθινά θά πεῖ Χριστός;

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΠΟΥΔΗ

Νικηφόρου Βρεττάκου

λοι μου οι δάσκαλοι ύπηρξαν φτωχοί,
κ' ἐκεῖνοι πού ἀκουσα κ' ἐκεῖνοι πού διάβασα.

Τώρα ὅμως ἐδῶ μέ διδάσκουν τά δέντρα
πού εἶναι σοφά.

Καί δέν

θέλω ἄλλο: Παράτεινε μόνο
τό χρόνο σου ὅσο θά χρειαστεῖ
νά τελειώσω τό σχολεῖο μου, Κύριε.

